Ч. 106 (10.783). Львів, неділя 16. травня 1926. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пілсудський побідником.

Здобуття Бельведеру. — Обняття влади. — Нотифікація загранції. — Доля уряду. — Переговори з през. Войцеховським.

Львів, 15. травня 1926.

В столиці розіграно вже партію між лівицею і правицею, між марш. Пілсудським і безголовими представниками Хієно-Пяста, між „ребелянтами" і урядом.

В пятницю вечером (год. 5.20) війська марш. Пілсудського обсадили Бельведер. Таким чином вся Варшава найшлася неподільно в руках марш. Пілсудського. Бельведер був пустий. Пред. Войцеховський й члени уряду опустили Бельведер. Міністри Осецький і Пехоцький удалися літаками до Познаня. Побут инших міністрів покищо невідомий. Перед обсадою Бельведеру опановано Мокотів (летунський парк) і взято до неволі правит. полк в числі 430 людей. Команду Мокотова обняв полковник Райський. Державний комісаріят на місто Варшаву обняв генерал Складковський, який видав відозву до населення столиці, взиваючи його до послуху супроти настановлених властей та забороняючи прилюдні зібрання під голим небом і демонстраційні походи. Зібрання в замкнених льокалях слід зголосити 24 годин наперед.

Марш. Пілсудський, обнявши владу, ще не встановив уряду, призначуючи тільки трьох комісарів, а саме: Поніковського для внутр. справ, Кнолля для закордонних справ і пос. Бартля комісарем залізниць.

Перед опануванням ситуації марш. Пілсудським Вітос вислав був ген. Жимірського до Познаня по допомогу, але „ребелянти" його притримали. Вістки про арештування прем. Вітоса, мін. Пехоцького і ген. Мальчевського не здійснюються.

Опанувавши положення у Варшаві, марш. Пілсудський радіотелеграфічно повідомив уряди держав про обняття влади.

Поголоски про смерть Вітоса не відповідають дійсности. Так само дементують вістку про насильну смерть ген. Сосновського, який мав виїхати на розоружну конференцію до Женеви.

В звязку з перевагою марш. Пілсудського в НПР (Нар. партії робітн.) прийшло до розколу. Частина послів з пос. Вашкевичем виступила проти мін. Хондзинського, який в останній хвилі не пішов з урядом, тільки вернув до Варшави, де його арештовано.

З огляду на побіду марш. Пілсудського варшавська централя професіональних союзів відкликала генеральний страйк, задержуючи в силі з огляду на можливу контракцію з боку розгубленого уряду залізничий страйк, одначе можливе є пущення в рух поїздів на основі нових директив. До Варшави доносять з „кресів", що там панує повний спокій.

В останній хвилі повідомляють з Варшави, що през. Войцеховський находиться в селі Августівці (4 км. від Варшави). В суботу (год. 3 рано) през. держави прислав до побідного маршалка своїх представників з предложенням переговорів. Марш. Пілсудський вислав своїх делегатів до Черникова, де вони мають зустрітися з делегатами президента.

День 14-го травня у Львові.

Львів, 15. травня 1926.

На мурах міста розліплено відозви зі закликом творити добровольчу легію під проводом емерит. ген. Єнджеєвського. Відозва підписана союзом офіцирів резерви.

В звязку з відозвою ген. Єнджеєвського явилися у воєводи посли Смуліковський, Сліпінський, Бриль, Павловський і Райх і запротестували проти творення „добровольчої легії". Заявили, що коли нєї акції негайно не зліквідується, почнеться творення збройних відділів проти тої провокаційної легії. Воєвода Гараїх впевнив послів, що поборюватиме „добровольчу" акцію.

Опісля посли явилися у ген. Сікорського в справі легії й одержали від нього запевнення, що військо не має нічого спільного з тою справою. Ген. Сікорський найважнішою справою вважає вдержання спокою в тій части краю

Вийнятковий стан у Львові.

Львівський воєвода проголосив вийнятковий стан, заповідаючи превенційну цензуру для преси. Вийнятковий стан заборонює відбувати збори й демонстрації. Стовариشення, їх філії й відділи (що підлягають під постанови закона з 15. листопада 1867 Д. Д. Р. ч. 134) можуть відбувати збори членів лише на основі дозволу дир. поліції у Львові, а на провінції на основі дозволу староства подання на письмі мається внести до адміністр. власти на 3 дні перед зборами. Публичні збори за запрошеннями (§ 2 зак. про збори) заборонені. Винятково допускається за дозволом власти. Про дозвіл треба старатися три дні наперед. Поліційні години обмежується з узглядненням льокальних відносин. Розпорядок входить у життя з днем його оголошення, цебто 14. травня Директор поліції у Львові означив поліційні годину для Львова до 10.30 в ночі.

Провокація!

Арабські авантури й инші фантазії або репресійні підюджування „патріотичних" провокаторів.

Львів, 15. травня 1926

Вчорашні „надзвичайні видання" львівської реакційної й жовтої преси, а саме „Слова Польского", „Веку Нового" і „Газет-и Поранн-ої" поруч ріжних менше й більше зближених до правди вістей, звязаних з варшавськими подіями, принесли й **грубу „сензаційну" провокацію** на тему мнимих підготувань захованої в „історичних" анналах львівської політичної поліції „Української Військової Організації". Арабські авантури й инші казки з „Тисяч і одної ночі" є нічим в порівнанні з провокаційними сензаціями жовто-реакційної преси. Переповідати всі нісенітниці, або — вульгарно кажучи — бздури, якими переповнена та преса, значилоб робити за багато чести нікчемним провокаторам. Зазначимо тільки, що на основі тих провокаційних „сензацій" апокаліптична „Українська Військова Організація" постановила скористати з важкого положення Польщі і збройно виступити проти польської республики, щоби відірвати східні области від Польщі. Командант тайних українських боївок полк. Коновалець через якогось Стефанова в Ужгороді покликав їх до активного виступу. Це мало статися тоді, коли литовські шаблі розпічнуть боротьбу на литовсько-польській границі і коли Коссак і Тютюник станут з більшовицьким військом над Збручем. Очевидно, участь в цій збройній акції мали взяти пожарні товариства „Луг" (чи не зі своїми сикавками? — Ред.) під патронатом УНДО (Укр. Нац.-Дем. Обєднання), що в четвер (13. ц. м.) відбуло „тайний зїзд" в салі Лисенка. Щоби виявити нюх і спрят львівської поліції, говориться про здивування учасників „зїзду", які — мовляв — не припускали, що в таких важких часах поліція матиме голову на карку і про них подумає. А одначе що за нюх?

В звязку з тим в пятницю рано арештовано поки-що головних керманичів і „командантів" проєктованої ребелії, а саме гол. секр. УНДО Вол. Целевича, члена ЦК. УНДО і редактора „Нового Часу" Дмитра Паліїва, урядовця „Просвіти" Івана Петрика, співробітника „Громадського Голосу" Степана Кураха, „визначного саботажиста" Павла Меркуна, Ярослава Марениніна і Нестора Яцева. Крім того переведено ревізії у о. прал. Л. Куницького і в гол. львівської „Нар. Організації" Ів. Ліщинського. Підчас ревізії забрала поліція у арештованих багато „готових приказів, інструкцій і статутів". Дальша акція поліції з метою знищити „злочинну роботу" в ході.

Так представляються ці арабські авантури в брехливому й провокаційному освітленні „сензаційної" преси. Годиться ще додати, що поліція шукає ще за Степаном Терлецьким, Михайлом Матчаком і ин. Очевидно, поліція витягнула зі свого архіву з кайдашівських часів певні імена і для відвернення уваги польського громадянства від біжучих подій, а звернення її на „внутрішнього ворога" — розпочала труси й арешти. Таж в такому часі хтось мусить бути жертвенним козлом, а в першу чергу Українці. Для фасону треба би зробити ще жидівський погром і тоді наступилаб консолідація серед Поляків.

Провокаційні вістки польської правої й жовтої преси — як виявили останні події — є позбавлені якихнебудь опертих на дійсности фактах. Яскравим доказом цього „Слово Польске", яке до останньої хвилі оспівувало „побіди" уряду, а в пізновечірньому виданні з 14. ц. м., коли вже найкрайніший анальфабет зі Замарстинова давно знав про повне опанування Варшави марш. Пілсудським, мусіло завернути і признати капітуляцію правит. відділів. Такcамо львівські урядові чинники не мали ніяких конкретних відомостей про події у Варшаві і в редакціях щоденників інформувалися про їх хід.

Інформації жовто-реакційної преси про „підготування українського замаху" у Львові, про Коновальця, Коссака, Тютюнника й арештованих є того самого покрою і такої самої вартости, що й гимни про урядову побіду. Опрокидувати всі ті провокації на ніщо не здасться. Бо коли політ. поліція під впливом „народових" чинників репресіями на Українцях постановила консолідувати польську опінію, то не лишається нічого, як тільки протестувати проти цього „widzi mi się". Всеж таки анальфабетизм тієї преси і поліції є того рода, що годиться звернути увагу на деякі інформаційні „марципани".

Отже союзниками і співділаючими в нинішній скрутній для Польщі хвилі є Коновалець та Тютюнник і Коссак, „Луг" і УНДО. Коновалець з одного боку, а Тютюнник і Коссак з другого — це вода і вогонь. Коновалець є протирадянець і різкий протибільшовик з орієнтацією на захід. Його політичним „credo-ом" є брошура В. Кучабського, який теж в р. 1921 був арештований разом з Паліївим і суджений в 1922 р. Та брошура називається „Большевизм і сучасне завдання українського заходу". Зміст тієї брошури повинен знати шеф політ. поліції, а якщо його не знає, то повинен з ним познайомитися. Тютюнник і Коссак є радянцями, але не комуністами. Про те, щоб вони могли з військом явитися над Збручем, смішно навіть говорити, бо Тютюнник є фільмовим актором, а Коссак в останньому часі усунений з війська — учителем. Радянськими генералами можуть вони бути тільки в хоробливій уяві провокаторів, а зрештою взагалі якенебудь співділання Коновальця з ними є виключене. „Луги" є звичайними пожарними товариствами без політичної закраски і тим більше без мілітарного підкладу. Але вони віддавна є сіллю в оці „організацій народових", які уважають теперішній час пригожим для їх ліквідації. Це вказує, що недалекий той час, коли церковні братства зі своїми свічками будуть теж небезпечні для „цілости" польської держави. Щож торкається УНДО, то ця організація не відбувала ніякого зїзду, тільки нормальне (два рази до року скликуване) засідання „Народнього Комітету" (ширшої Управи партії) на основі § 2 про збори, як це роблять всі політичні партії. Те засідання було скликане перед трьома тижнями, коли про державний переворот в Польщі, про його дійсний характер і час певно не знали докладно ані президент Войцеховський, ані Вітос, ані вірні урядові генерали, бо колиб були знали, то хіба краще булиб підготовилися на його зустріч. Звідки про це могла знати Президія УНДО? Зрештою, звіт з нарад „Нар. Комітету" подаємо в нашому органі.

І на таких то небилицях робиться найдивовижніші, льогічні анахронізми — комбінації, на основі таких провокацій позбавляється особистої свободи громадян, переводиться репресії, щоби викликати паніку і депресію. Але справедливість повинна бути „fundamentum regnorum", навіть львівських „кресових". Не може бути — тут послужимося словами марш. Пілсудського — за багато несправедливости і нечесности.

Біржа.

Гроші.

14. травня курс долара вагався між 11·80 і 12 зол. Оборот оживлений лише в долярах. Канадійський доляр 11·70 до 11·80.

Два табори — дві сили

Львів, 15. травня 1926

Розвиток подій в Польщі окутаний чимсь неясним і невідомим. Напроти себе зі зброєю в руках стають два табори, дві сили, розмовляючи зі собою кулями й бомбами. В 8-мім році існування реституованої Польщі, в ері найбільших технічних досягнень, але й затрати почуття моралі і права мається враження, що воскресне крівава романтика східно-європейського середновічча. Польський переворот має всі прикмети своєрідної питоменности, всі признаки польської вдачі. Він не схожий на анальогічні перевороти в Італії, Еспанії, навіть Греції. В Польщі, як за давних часів починається „заяздом" на Сулеївок, а опісля наступає контракція того самого покрою, яка в ході подій розгортається у великий державний переворот.

Марш. Пілсудський, приступаючи до збройної акції проти польської столиці, звернувся проти уряду Вітоса. Не проти нікого иншого, тільки проти Вітоса, який — так сказатиб — спровокував виступ першого маршалка Польщі. В своїм недавнім інтервю на тему правительственної крізи пос. Вітос зробив марш. Пілсудському тяжкий закид, що він ховається в сутінках, що не має відваги виступити і посягнути по владу, яка лежить просто на дорозі. Треба тільки зігнутися й її підняти. Якщо він такий сильний, нехай бере владу, формує уряд і виявить свою силу і вмілість. І немов на іронію — не минуло й тижня від цього визову, як марш. Пілсудський різким способом посягнув по владу, щоби її взяти не покинуту на дорозі, але видерти з рук самого Вітоса.

І марш. Пілсудський, забривши досить далеко і безвідворотно в своїй акції, виразно підкреслює, що його єдина мета: димісія уряду Вітоса, уряду політичної й суспільної реакції, уряду несправедливости і нечесности — як твердить марш. Пілсудський. Провідник „ребелії" (як називає переворотову акцію реакційна преса) намагається зберігати акцесорії легітимізму. Як це не дивно з огляду на воєнну акцію, але фактично так є. Маючи за собою — як тепер виявляється — більшість армії, більшість польського населення (селян і робітників), втішаючись симпатіями столиці, він — може і в свою некористь — занадто розтягає ліквідацію противників, настирливо домагаючись від президента держави тільки димісії уряду. Без сумніву, таке домагання не є висловом законности. Тим більше не є висловом законности modus procedendi марш. Пілсудського. Але треба мати на увазі, що іменований на початку тижня уряд Вітоса не мав ще конституційної правосильности, не ставувши перед соймом і не одержавши апробати тієї законодатної установи, перед якою він є відповідальний. Домагаючись від президента димісії неапробованого соймом уряду, він тимсамим зберігає авторітет представника держави. Видно, що так оцінює справи й сойм, коли він ще досі ніде не зібрався, — ані у Варшаві, ані деинде — і не висловив свого погляду, а радше не запротестував проти збройного виступу марш. Пілсудського

ставав раз перед судом за комуністичну пропаганду, коли його вхопили при переїзді до Польщі з території радянського союзу з конспіраційним матеріялом, у товаристві Стичака та Каліща. Стичака засудили на 14 літ вязниці, Каліща на 3, а 22-літнього Королюка звільнили, тому, що він доказував, що пристав до таємних лише на те, щоби вернутись до Галичини. Коли він вийшов на волю, не переривав своїх звязків з комуністами, але мабуть на те, щоби їх видавати. Тому згинув аналогічною смертю як Цехновський, відомий з процесу Ботвіна. Двох инших обвинувачених поруч Мигенка у вбивстві, втікло на радянську територію.

— З хроніки самогубств. У ресторані при вул. Янівській 115, застрілився підчас забави 23-літній жовнір Роллвер.

— Не хотять дітей. Арештували 20-літню Стефанію Урбан за те, що вона хотіла позбутись своєї дитини і покинула її на вулиці.

— Славянознавство. Італійський славіст Етторе Льо Гатто пічне видавати в Римі журнал „Rivista di letterature slave", що чотири місяці, в обємі 10 аркушів друку. Журнал інформуватиме читачів про літературний рух у славянських народів. — У Ню-Йорку вийшла книжка на англійській мові Мілівоя С. Становича „Славянські народи, вчора та нині". На 415 сторінках автор дає ріж антольогії зі статей ріжних авторів, Словян і не-Славян, про життя Славян. Половина книжки присвячена Росії; є там статті Виноградова, Русселя, Ростовцева, Леніна, Радека, Буніна; 10 статтей про Польщу, 7 про Чехословаччину, 7 про Югославію, 6 про Болгарію. Про нас майже й не чути. Автор не виявив великої знайомости літератури з славянознавства на ріжних славянських мовах (яких мабуть і не знає), ні на західноєвропейських.

— Перші часописні літаки у Німеччині. Берлінське видавництво Ульштайна заводить для приспішення доставки своїх ґазет окремо для тієї мети сконструовані літаки марки Альбатрос і Гайнкель. Літаки матимуть окремі кабіни на пакети, ґазети та окремі автоматичні прилади до скидання вантажів і зможуть легко спускатися на землю, хоч їх скорість доходитиме до 170 клм. Окрема конструкція дає крім цього персоналові змогу пересувати вантаж без затрати рівноваги. Літаків можна рівночасно вживати і для пасажирського руху, а фірма Ульштайна хоче їх зокрема вживати для спішних поїздок своїх кореспондентів. **з. к.**

— Молодий Герострат. Молодий еспанський поет Марко Кавареда видав одну збірку поезій. А що лаври не впали на його голову негайно, він хотів доказати славі, що здобуде її силоміць. Написав вітвертий лист до всієї еспанської преси з докорами, що нехтує його і заявив усім, що його прізвище таки буде всім відоме. І застрілився. Таким робом бодай на протязі одного дня всі знали, що є якийсь Кавареда. Такий самий успіх мав відомий герой Чехова, який попав у ґазетну хроніку за скандал.

— Евхаристичний конгрес у Шікаґо. У червні збереться в Шікаґо світовий евхаристичний конгрес католицької церкви. Вже тепер ідуть приготовання до свята. Архиепископ у Шікаґо вислав особисті запрохання до всіх визначних представників церковної єрархії цілого світа та кардиналів. Орґанізацією займається 23 комітетів, з яких кожний має 250 членів. У місті приготовлено 2000 помешкань, готелів і приватних хат, і 50.000 автомобілів. Обраховують, що приїде з мілion чужинців. Доступ до офіціяльних конференцій і церемоній вільний для всіх і безплатний. Сподіються, що при цій нагоді чимало протестантів прийме католицизм. Перші збори пічнуться вже 17. червня, але офіціяльно конгрес буде відкритий 20-го. Цьогож дня о півночі по всіх церквах відправлять богослуження. 50.000 дітей візьме участь у полевім співанім богослуженні під голим небом. Окреме богослуження буде для жінок. Для мущин буде зорганізоване на військовім майдані віче, в якім візьме участь 150.000 людей і де промовляти буде 36 світових провідників. Верхом свята буде евхаристична процесія, в околиці Шікаґа, на просторі пяти кільометрів. Головною метою конґресу — зединення східної церкви з римською. Проєкт і провід цієї справи доручено секретареві Апостольської Ліґи, Кирила та Методія, о. Смелька. У деяких церквах відправлять також богослуження по східнім обряді.

— Повчаюча анкета. Ню-Йорський часопис „Нова Республика" мав ґеніяльну думку розписавши між своїми читачами анкету, складену з цілої низки питань, на які вони мали відповісти без надуми. Метою цієї анкети було перевірити освітний рівень своїх читачів. Питання були нпр. такі: Хто був Плято? Що знаєте про Клеопатру? Хто був Сольон? До чого є Ватикан? Часопис промовив переконуюче до совісти читачів, щоби не тратили часу на розшуки в енциклопедіях, а відповідали на память, бо й так не потрібують підписуватись. На 6000 відповідей 40 процент був таких: Плято —грецький математик з XVIII. віку; Кант — німецький ґенерал; Марконі вчений зі старовини, французький ґенерал, жидівський король, винахідчик літака; Коперник — перський мандрівник, уроджений перед Христом; Сервантес — батько Дон-Кіхота; Перікль і Паскаль — славні різьбарі; Ньютон — багатий Жид; Ватикан — будинок у Версалю; Сольон — жидівська танцюристка (Сальоме!). Які російські письменники вам відомі? — Ніцше, Бальзак, Мопасан. Кожний з нас пересвідчений, що така анкета між нашими читачами не вийшла би так скандально. Бодай прізвища славних людей у нас більше популярні. Зате якби поставили нам найзвичайніші питання з ґеоґрафії, історії, фізики, ботаніки або космоґрафії, то ми напевно переплутали би столиці, острови, первні, квіти та зорі і дивувались би, що від нас домагаються таких „спеціяльностей"...

— Фабрика цикорії Ферд Бом і Ком. у Влоцлавку С. А. Широкі круги споживачів з вдоволенням витають факт щораз то більшого поширення на галицькім ринку виробів фабрики цикорії Ferd Bohm et C-o у Влоцлавку. На терені б. російської займанщини, здобула ця фабрика 110 літньою своєю діяльністю серед споживачів, признання і популярність. Це признання здобула собі фірма „Bohm" тільки тому, що до своїх виробів уживає як сирівця тільки коріння цикорії без ніякої домішки дешевших а гірших сирівців. Досвід більш як одного століття в цій фабрикації веденої по всяким вимогам техніки і гиґієни — дає перевагу марці „Bohm" над иншими виробами цього рода. Промисл суроґатів кави в нашім господарстві відграє важну ролю, бо заступає дорогу зернисту каву, дешевшими суроґатами, а часто перевищає її своєю віджвлюючою вартістю. Введення в нас цикорії як суроґату кави, дало почин не тільки до фабричної продукції, але і до рільної управи цієї ростини, яка звязана з фірмою Ferd Bohm i C o. Не сумніваємося, що звязки між фірмою Бом і покупцями в Галичині будуть успішно розвиватися для добра споживачів, купців і фабрики.

Заходами Українського Кр. Т-ва Опіки над Інвалідами у Львові, відбудеться в неділю, дня 16. травня 1926 р.

ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ ФЕСТИН

на площі „СОКОЛА-БАТЬКА". В програму входить: колесо щастя, кошиковий меч, фантова льотерія, биття горшків і богато несподіванок. — Знаменита дута оркестра. — Дохід на українських Інвалідів. Вступ 1 зол., для молоді 50 сот. — Початок о годині 3 по полудни. 1722 2—2

✠ Посмертна згадка.

Дня 15. квітня ц. р. помер в 58 р. життя **Андрій Бурин** в Юськовичах, пов. Золочів. Покійний походив із Денисова, пов. Тернопіль. Після військової служби його призначили судовим офіціялом в Олеську. По розпаді Австрії, як людина, до якої всі мають довіря, стає комісаром у тійже місцевости. Одначе за своє вірне виконування громадянських та народніх обовязків не минули і його відомі тюремні знущання, в наслідок чого покійник тратить усякі права до своєї попередньої служби, через що в крайній нужді безчасно скінчив своє життя. Дня 18. квітня похоронили його на місцевім цвинтарі при великій та масовій участи громадянства і місцевого хору. В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Неділя 16.V. Калуш.
Понеділок 17.V. Станиславів.
Вівторок 18.V. Станиславів.
Середа 19.V. Надвірна.
Четвер 20.V. Надвірна.
Пятниця 21.V. Солотвина.
Субота 22.V. Солотвина.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломия.
Вівторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 11—?

Чя. А. II, 542/25. 27.

ВІЗВАННЯ

до наслідників, спадкоємців і вірителів чужинця.

МИКОЛАЙ ВАСИЛЬКО

надзвичайний посол і уповажнений міністер у Відні VI. Theobaldgasse ч. 4. і в Берліні Königin-Augustastrasse ч. 22. приналежний до Буковини, від року 1919 український горожанин, помер дня 2. серпня 1924 в Райхенгалю. Його завіщання відшукано.

Взивається сим всіх наслідників, спадкоємців і вірителів, які є австрійськими горожанами або тут перебуваючими чужинцями, щоби до дня 10. червня 1926 зголосили в підписанім суді свої правізі до спадщини. В противнім случаю може бути спадщина виданою без огляду на ті правізі чужинецькій власти, або особі, яку вона вкаже.

Мешкаючі в краю наслідники просили австрійський суд о переведення спадкового проводу. Закордонних наслідників і спадкоємців взивається, щоби зголосили свої правізі в вищеподанім речинці, та заявили, чи домагаються відступлення справи чужинецькій власти. Впрочім, если чужинецька власть сама не зажадає відступлення, буде спадкова переєправа проводитися тут, а іменно лише з тими наслідниками, які зголосилися.

ПОВІТОВИЙ СУД NEUBAU У ВІДНІ VII/1. Hermanngasse ч. 38. відділ II.
Відень, дня 7. квітня 1926.
Dr Hermann Gaar
за згідність виготовання, директор канцелярії
Reisig вл. р.
(судова печатка) 1728 1—3

Сходини Української Захоронки Львів не відбудуться з незалежних причин від Виділу дня 15. травня ц. р. в малій салі Лисенка. 1734 1—11

Товариський Зїзд абітурієнтів української гімназії в Тернополі з 1906 року скликує підписаний комітет на день 5. липня 1926. Проситься Товаришів в цій справі звертатись листовно до товариша о. Стефана Вокса, пароха, Ігровиця, почта Глубічок Великий к. Тернопіля. Тома Бодавий, о. Стефан Вокс, Володимир Сатурський. 1719 2—3

Прогулька „Пласт" до Рокитна на городище відбудеться 16. с. м. під проводом Романа Зубика. Виїзд залізницею в год. 10. до Брюхович, для тих, що хотять іти пішки (через „Сагару") збірка в год. 8:30 рано при послідній трамвайній стації на Замарстинові. З Брюхович до Городища 3 км.

Запрошення. Шкрові сходини Товариства Жінок з вищою освітою відбудуться в неділю, 16. травня, в год. 6:30 вечера, в салі Захоронки, Руська ч. 3. На денному порядку: Реферат пані Стефанії Надраги „Національна музична драма, її суть, завдання та історія". Проситься о численну участь. Гостям раді. — Управа. 1725

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НОВА книга: Дмитро Донцов: „Націоналізм", стор. 256, продається скрізь. 1704 3—1

СТУДЕНТ III. РОКУ французької фільольоґії на львівському университеті, що повернув з Франції, де здав іспит, пошукує заняття з обсягу французької мови. Ласкаві зголошення приймає Адміністрація для С. О. 2—2

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських поле́годжує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю до́ма. 1679 б) 9—?

1·ЗОЛ. коштує кожда золотниця направа у Гутермана Сикстуська 14. 1679 ?

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ в Зборові прийме на безплатну практику книговодця і люстратора. 1721 2—3

КУХАРКА до першорядного пенсіонату в літниску потрібна на сезон. Зголошення вул. Домініканська 11, дозорець покаже. 1730 1—3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В ДОРІ звісній кліматичнім літниску над Прутом (біля Яремча) Вілля Олена в гарнім, сонячнім і догіднім положенні, винаймає покої з цілим удержанням від 1. VI. Першорядний харч, ціни помірковані. Заповлення до заряду, почта і зал. стація в місці. 1731 1—3

ДЯК іспитований, кавалер, пошукує посади. Теодор Шимітка, Містковичі к. Ставчани. 1732 1—1

ПОШУКУЮ інструкторки, що доповнила би науку двох дівчат з 3 кл. народніх шкіл. Платня після листовної умови на адресу Юлія Олійникова, Ліщин п. Стрілиска нові. 1733 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст недуг носа, ушей, горла і гортанки
д-р Жигмонт Зельцер
мешкає тепер
Львів, Ягайлонська 7.
1675 Телефон 27—99. 10—10

Переробляє
колдри і матераци
в однім дні по золотих 7.—
І. Дрекслер і Сини
1714 пл. Капітульна ч. 2. 3—3

Панове! Найпевніші і найліпші гигієнічні спеціяльности гумові, передвоєнної якости, гарантія за кожду штуку тузин зол. 4.50, висилка на провінцію зворотно цілком дискретно за посліплатою
С. Федер, Львів,
вул. Сикстуська 7 (власний дім).
1270 30—30

ПЛУГИ
ОДНО І ДВОСКИБОВІ
оригінальні **ЕБЕРГАРДТА**
з охоронною маркою
„Дикий Кабан" до набуття у ФІРМ
С. ПУТТЕР і СИНИ склад машин рільничих і промислових
ЛЬВІВ, пл. БІЛЬЧЕВСЬКОГО 3. - Телеф. ч. 13-01.
БРАТТЯ ВАҐНЕР склад рільничих машин
СКАЛАТ. Телеф. ч. 1.
1694 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

поставив внесення, щоби проєкт програми відіслати ще раз до екзекутиви для внесення до неї основних поправок.

Селянин Г. Тершаковець, член президії Обєднання, заявив, що в програмі не можна зміняти нічого. Він належить до заможніших селян, але є за передачею землі селянам без викупу, бо на селі велика біда наслідком безземелля і безробіття. Все селянство настроєне так, що хоче землі без викупу. Та навіть як би воно бажало її викупити, то цього воно не в силі перевести, бо це зруйнувалоб його економічно ще більше ніж воно зруйноване тепер. „Земля без викупу" це не демагогія, а невмолима потреба життя, це не „хлопоманство" а невмируча національна потреба.

О. Ваньо з Яворова твердить, що програма занадто загальна. Селянин М. Мельник зі Спасова (пов. Сокаль) каже, що український селянин за землю не може платити. Він за неї вже заплатив добоє і вдруге платити не буде.

Д-р Лунів з Борщева боронить національности програми, але пропонує пропустити слово „без викупу" в точці про землю. Промовець поставив внесення на ухвалення екзекутиві партії довіря і признання за дотеперішню діяльність.

Секр. Целевич виступає в обороні принціпіяльних точок програми, допускає в проєкті стилістичні зміни, але не може ніяк погодитися з неясностями в деяких справах, яку хочуть ввести декотрі з передбесідників. В програмі мусить бути все ясно, лицеміріти не можна. Ще ніхто по лицемірськи нічого не збудував і не збудує. Програму має право приймати не Центральний Комітет і не Народній Комітет партії, а партійний Народній Зїзд. І нині Народній Комітет може тільки прийняти проєкт до відома або ні, але ухвалювати його не може.

В обороні проєкту програми виступає є. З. Пеленський.

П. І. Рудницький каже, що програма має неясний характер і не відповідає сучасним науковим вимогам націоналізму, котрий в нас ще не обгрунтований.

о. І. Іванчук зі Скалатщини пропонує, щоби звернути більше уваги на те, якби можна провести найкраще і вдатно організацію по повітах.

Д-р Ст. Ґалан з Глиняи каже, що говорити тепер про викуп землі не можна. У нас до 120 душ рільничого населення на один квадратовий кільометер. Нам треба подумати про відповідне розселення. Наше населення таке збідоване, що викуп довів би його до цілковитої руїни. На сході Европи роля поміщика вже покінчена. Ця верства розкладається. Наше селянство може дійти до землі тільки при допомозі вивласнення великої посілости законним шляхом і тільки шляхом безвідплатного вивласнення.

Селянин з Пукова Соломка каже, що земля може перейти до рук селян тільки без викупу і того наше селянство домагається, до того примує.

Д-р Ст. Витвицький з Дрогобича каже, що політика це фільософія, а тому треба її вести спокійно, треба її спирати на певних стійних, незмінних підвалинах. Ці підвалини це ідеї. Підтримує внесення на відіслання проєкту програми до екзекутиви для перерібки. Заявляється за викупом землі.

П-ні Б. Баранова говорить про участь жіноцтва в партійній організації та про потребу організації молоді. Пропонує звернути належну увагу на організацію спортових товариств по селах.

Д-р В. Левицький з Галича каже, що партія мусить мати певні непорушні засади. Ними повинні бути націоналізм, соборництво і приватна власність. Є за тим, щоби проєкт передати ще раз до перерібки.

Д-р Марітчак, член президії Обєднання дає пояснення до проєкту програми та боронить її принціпів.

Л. Петрушевич (Львів) каже, що програма вироблена на основі плятформи, що лягла в основу Обєднання для 11-ого липня 1925 р., але вважає за доцільне її ще раз переробити, та поставити деякі справи ясніше.

З. Диденко, репрезент. національної молоді боронить програму, заявляється за переходом землі в руки селянства без викупу, але не погоджується з тією точкою, де говориться про відношення до Радянської України. На його думку на Україні нема ніякого завязку державности, Україна є кольонією Росії.

Селянин Кохан Володимир боронить проєкту програми і заявляє від селянства, що земля може перейти до рук селян тільки без викупу. Те саме говорить другий представник селянства Матвіїс зі Сокальщини.

Пос. Хруцький теж боронить проєкту програми в цілости, пропонує тільки деякі стилістичні поправки.

О. прал. Куницький погоджується з програмою, заявляє, що земля мусить перейти в руки селянства але пропонує пропустити слово „без викупу".

Селянин Юрко Ґаджаровський з Войнилова промовляє за потребою створення одного фронту з національними партіями.

Ред. Д. Паліїв теж боронить запроєктованої програми. Кінцеве слово виголосив секр. В. Целевич, в якому полемізує з противниками декотрих засадничих точок програми. В голосованні прийнято всіма присутніми, крім трьох, що стрималися від голосування, всі точки запроєктованої програми. Доручено екзекутиві внести до неї стилістичні поправки, на які звернули увагу поодинокі бесідники в дискусії. Реферат про організацію виголосив секр. В. Целевич. В дискусії над ним реф. забирали слово: д-р Д. Левицький, О. Луцький, Д. Паліїв, о. Стефанович, д-р Лунів, Кохан, д-р Блавацький і М. Струтинський.

Д-р Блавацький (Дрогобич) домагається вплинути на всі органи преси, які стоять на плятформі УНДА, щоби не виступали проти партії та її проводу, як це останніми часами робить подекуди газета „Рада". Читаючи деякі її статті, мається враження, що вона поборює політичну ідеольогію Обєднання.

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА СПІЛКА З ОБМ. ПОР.
„ХРОМ"
у Львові, ул. Руська ч. 20
виробляє під проводом найліпших фахових сил
найкращу шкіру на обув,
яка що до якости конкурує з заграничними виробами. Фабрика Спілки в Зимній Воді коло Львова приймає під найкориснішими услівями всякі роди сирих шкір до заміни за
1652 готову шкіру. 6—6
СКЛЕП СПІЛКИ
у Львові, при ул. Руській ч. 20
має на складі всякі роди шкір та продає їх по оригінальних фабричних цінах.

На чужині.

Обєднання української еміґрації в Чехословаччині.

В Чехословаччині, де опинилось найбільше української еміграції і де істнує цілий ряд створених нею наукових та культурних установ, вже давно відчувалася потреба громадського органу, який обєднував би українську еміграцію. Цю мету не задовольняв закритий в осени 1925 р. Український Громадський Комітет, який — маючи більш гуртково-партійний характер, відмежовувався від инших організацій, а навіть вносив в еміграцію елементи ворожнечі і розкладу.

Спроби створити справжнє громадське обєднання виникали нераз, особливо на протязі останніх двох років, але тільки тепер вдалося перейти до конкретного здійснення цього завдання. З ініціятиви групи українських громадян в складі проф Л. Бича, доц. О. Бочковського, ст. Є. Головинського, д-ра М. Левицького, проф. Б. Матюшенка, проф. К. Мацієвича, д-ра С. Ніжанківського, доц. В. Садовського, проф. В. Старосольського, проф. О. Шульгина та проф. А. Яковлева дня 18. квітня ц. р. відбулася в Подєбрадах ширша нарада в справі створення обєднання української еміграції в Ч. С. Р.

В нараді взяли участь представники таких організацій: 1) Українських високих шкіл (Університет, Господарська Академія, Педагогічний Інститут), 2) статутарних професійних товариств (Т-ва правників, Спілки лікарів, Спілки сільсько-господарських техніків, Спілки агрономів, Спілки лісовиків, Т-ва письменників та журналістів), 3) студентських організацій з Праги, Подєбрад, Брна, Пшібрама, Мельника, 4) економічних та кооперативних організацій, 5) видавництв і 6) українських громад Йозефова та Градця Кральового — всього 50 представників від 36 організацій. Президію зборів складали: проф. І. Горбачевський, проф. Л. Бич та О. Олесь. Збори ухвалили створити обєднання з метою захисту матеріяльних, правних, культурних та моральних інтересів української еміграції в ЧСР. Загальні Збори Обєднання мають складатися з делегатів усіх більш-менш значних неполітичних організацій української еміграції в ЧСР. До тимчасової Ради „Обєднання українських установ і організацій в ЧСР." обрано проф. І. Горбачевського, проф. Л. Бича, проф. Б. Іваницького, доц. О. Бочковського та д-ра С. Ніжанківського. Збори вислали урядові ЧСР. привітальну телеграму, в якій заявлено про утворення Обєднання та висловлено подяку за підтримку національно-культурної праці української еміграції.

Новий владика.

Консекрація епископа давлійського і епископа-помічника перемиського д-ра Григорія Лакоти.

Цієї неділі Перемишль обходитиме рідке свято: консекрації нового епископа. Новий владика, о. д-р Григорій Лакота родився в 1883 р. у селі Голодівці, в українській селянській родині. Діточі роки провів на селі. Народну школу скінчив у Комарні, а гімназію в академічній гімназії у Львові. Скінчивши духовну семинарію висвятився в 1890 р. у Перемишлі.

Спершу був сотрудником у Тростянці, немирівського деканату, згодом капеляном епископа Константина Чеховича. Одночасно був катехитом у перемиській гімназії. Завдяки підмозі еп. Чеховича, о. Лакота виїхав на вищі богословські студії до Відня, до інституту Августінеум. У р. 1913 одержав там степень д-ра богословія. Вернувшись до Львова став духовником при семинарії і професором катехитики. В рр. 1915/16 заступав чимало опущених парохій. У 1916 р. став професором канонічного права у богословськім перемиськім ліцею; у 1918 році ректором, у 1924 крилошанином перемиської капітули, в грудні цьогож року генер. вікарієм, а в червні 1925 р. архіпресвитером перемиської капітули. Дня 10 го лютого римський престол призначив його епископом.

Свято рукоположення відбудеться в перемиськім соборі під проводом митрополита Шептицького.

Найбільшу нагороду
ГОНОРОВИЙ ДИПЛЬОМ
Міністерства Промислу і Торговл на Гигієнічно-Споживчій виставі в Варшаві
В ТРАВНІ Ц. Р. ОДЕРЖАЛА
найстарша в Польщі основана в 1816 р.
ФАБРИКА ЦИКОРІЇ
ФЕРД. БОМ & КОМП.
С. А. у Влоцлавку
попередно відзначена 12 найвищими
1734 нагородами.

Микола Біляшівський.

З приводу смерти визначного історика мистецтва.

Дня 21. квітня ц. р. помер у Київі відомий і заслужений український учений археольоґ, директор Всеукраїнського Історичного Музею ім. Т. Шевченка у Київі й дійсний член Української Академії Наук і Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Микола Федотович Біляшівський.

М. Ф. Біляшівський положив великі заслуги на полі української науки й полишив по собі, крім великого числа цінних розвідок і матеріялів з обсягу української археольогії, нуміэматики, етнографії й народнього мистецтва, найбільший і найцінніший на Україні музей, якому присвятив від 1902-го року свої найкращі сили.

Покійний Біляшівський був учнем Вол. Антоновича й московського антропольоґа Анучіна і працював спершу в московському й варшавському архіві. Одначе його від шкільної лавки тягнуло до археольоґії й етнольоґії і він скоро став директором Київського Музею, уладжуючи для його поповнення науково-розслідчі експедиції, етноґрафічні подорожі й археольоґічні розкопки.

Біляшівський належав до дуже рухливих археольоґів, видавав „Археологическую Лѣтопись" і брав живу участь у наукових археольоґічних зїздах у Вильні, Ризі, Київі, Катеринославі й Харкові.

Зокрема цікавився Біляшівський народнім мистецтвом і присвятив йому між иншим дуже цінну працю в льондонському журналі „The Studio" в збірці про „The Slavonic Art".

Біляшівський помер в 59 році життя, знеможений тяжкими обставинами. Згідно з його заповітом його поховано на „Княжій горі" біля Канева, що віддалена тільки на дві версти від могили Шевченка.

Похорони відбулися величаво. Після панахиди в салі „Історичного музею" труну з тілом небіщика винесено на площу й покриту червоною китайкою поставлено на санки, до яких запряжено три парі волів, а потім знесено на дніпровий пароплав.

З. Кузеля.

Райські роскоші за два ґроші! 1247 35—75
2 ложечки цукру . . . . . . 1.5 гроша
1 порція екстракту цитронов.
АГРУМІНА . . . . . . 0.5 „
1 шклянка чистої води . . . 0.0 „
Сума: Шклянка знаменитої лемоняди . . . . 2'-гроші

НОВИНКИ.

— **Друкарські похибки.** В статті проф. Лозинського в Великоднім числі п. з. „Проблеми Союзу Націй" треба справити отсі друкарські помилки: До пяти великих держав належить Британія (надруковано Бразилія). — Слідуюче речення повинно звучати: „Під цим закидом розуміється дві ріжні думки: одна — що Союз Націй складається не з представників народів (тут пропущено „не"). — Уступ про склад Ради Союзу Націй повинен звучати: „На основі арт. 4 пакту Союзу Націй в Раді мали засідати постійно представники пяти великих держав і 4 члени, вибрані Зібранням Союзу Націй (пропущено: „і 4 члени".

— **Поликання наукових сил на Україну.** З Берліна пишуть нам: Довідуємося з добре поінформованого джерела, що на найблищому засіданні Укрголовнауки, яке має відбутися дня 15-го травня, буде обговорюватися справа покликання визначніших учених і професорів на українські вищі школи.

— **Українські виклади на грацькому університеті.** Професор славістики на грацькому університеті, д-р Г. Ф. Шмід, оголосив на літний піврік такі виклади з обсягу українознавства: Історична граматика української мови, Вправи в читанні старих українських текстів, Нариси культурного розвитку східнославянської території, Вправи й реферати з обсягу джерел і літератури про культурне становище України в XVII-ому столітті.

— **Політичний процес.** У Тернополі почнеться завтра процес проти Богдана Мигенка за вбивство Стефана Королюка, який був комуністом, а одночасно зраджував своїх партійних товаришів, будучи на службі поліції. Королюк сам

3-го ЧЕРВНЯ 1926
ПЛОЩА СОКОЛА-БАТЬКА
1736 1—3

Сьогодня ясно, що марш. Пілсудський, тим чи иншим способом — здійснить свої заміри. На його боці не лише більшість війська і польського народу, репрезентованого лівими партіями, але в його руках технічні засоби для здійснення своїх цілей. За ним стоять залізничники, себ-то та сила, яка відіграла рішаючу ролю в початках великої східно-європейської революції. А між ними є й тих 18 тисяч залізничників, яких хотів зредукувати мін. Здзєховський. Живемо в часах ударів ріжних сил. І залізничники, заявляючись за марш. Пілсудським, боронять себе, захищають основи своєї екзистенції. З цим мусять рахуватись всі чинники. Очевидно, й противна сторона розпоряджає значними силами. На її боці вся буржуазія, більшість інтелігенції, фашистівське студентство, весь клир, деяка частина селянства, але все це сили, що в часах фізичних змагань грають меншу ролю. До тогож в центрі польської етнографічної території правий табор є досить слабий; сильніший він на ріжних „кресах“, але це якраз є його слабістю, бо є зв'язаний в своїх рухах дійсними, чи уявленими зовнішніми і внутрішніми ворогами.

Виходячи з такого стану, правий табор не має иншого виходу, як капітулювати. Хоч як це болюче для нього, хоч які втрати загрожують йому в будуччині, як наслідок побіди поміркованої лівиці, то всетаки це очевидна неминучість. Довщий опір, продовжуючи домашню війну, був би для правого табору ще більшою небезпекою. Очевидно, пролита кров не є цементом для консолідації всіх польських сил, але ще щедріший її пролив є ним тим менше.

„Проба сил“ — як каже марш. Пілсудський — на фронті узброєної боротьби вже відбулася. Тепер прийде черга на пробу сил в ері замирення, хіба — що події покотяться по похилій площині нестримного розгону. А тоді можливою є кожна найбільш фантастична концепція.

Відгуки англійського страйку.

Частинний страйк продовжується.

Англійський уряд повідомив радіотелефонічно край і весь світ, що генеральний страйк скінчився. Ця несподівана звістка так заскочила страйкуючих, що вони у ріжних містах не хотіли вернутись до праці. Робітники домагались перш усього, щоби уряд приказав відступити військам, які виконували охоронну службу. У Нюкасль і Шефільд, двох великих промислових центрах, залізничники та трамваєвики не припинили страйку.

Також у Льондоні юрба робітників демонструвала в ріжних місцях проти закінчення страйку. Робітники домагались скасування всіх державних розпорядків звернених проти страйкуючих. Найбільше завзятими виявились залізничники, які рішили продовжувати страйк аж до виконання управами залізниць їх постулятів. Одночасно власники копалень, при помочі ріжних посередників, почали мирні переговори з вуглекопами.

По широкому світі.

Про монархістичний переворот у Німеччині передають неперевірені звістки краєві часописи. Покищо відомо лише те, що президент Гінденбург доручив скласти кабінет міністрові краєвої оборони Гесслерові, який застеріг собі час до надуми.

Дамаск продовжують обстрілювати французькі війська, щоби очистити його з останніх відділів Друзів.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Жіночі модні матеріяли
Шовки, Полотна
Мужеські сукна
1630 6—7
Прудка обслуга
ФІРМА РОМАН ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Варшавський переворот.

До подій з середи 12. травня.

Стріча представників двох таборів. — Пропозиція Дембського і відмова П. П. С. — Переїзд уряду. — Заява марш. Пілсудського. — Комунікат для заграниці. — Роздвоєння серед генералів. — Оцінка положення в Польщі віденським щоденником.

В пятницю (14. ц. м.) надійшли до Львова деякі варшавські щоденники з докладним описом подій з середи 12. ц. м. (видані з датою 13. ц. м.). Переглянувши вичерпуючий опис подій з середи, бачимо, що наші інформації, подані в ч. 104 з 14. ц. м. під написом „Військовий переворот у Варшаві“, були в загальному обрисі вірні. Доповнюючи їх, подаємо сьогодня ще деякі подробиці того дня за „Курер-ом Поранним“. При тому зазначуємо для інформації читачів, що „Курер Пор.“ є трибуною марш. Пілсудського.

Як вже було згадано, в середу в год. 5-тій попол. през. Войцеховський стрінувся з марш. Пілсудським на мості Понятовського. Між обома б. приятелями і товаришами недолі з часів спільної революційної діяльности, між обома діячами, що в останніх роках пішли противними шляхами, вивязалася розмова. Марш. Пілсудський просив през. Войцеховського негайно спричинити димісію уряду Вітоса, перестерігаючи його перед консеквенціями домашньої війни. През. Войцеховський по інформаціям урядових кол відповів відмовно, кладучи головний натиск на конечність послуху і військову дисципліну.

Після того на приказ мін. ген. Мальчевського розвинулася боєва лінія і прийшло до виміни стрілів між 30 п. п. (вірним урядові) і 36 п. п. (оперуючим по стороні марш. Пілсудського). Зазначуємо, що в четвер (13. ц. м.) 36 п. п. перейшов до марш. Пілсудського.

Вдруге явився през. Войцеховський на мості Понятовського вечером (год. 8·30). Він обходив військові стійки і приглядався оборонним підготуванням, зарядженим ген. Мальчевським.

В тому самому часі пос. Дембський („Пяст“) звернувся до клюбу П. П. С. з пропозицією удатися до Вітоса, який виявляє нахил уступити, щоби оминути домашньої війни. Одначе пепесівці заявили, що Вітосові відома постанова лівих партій, яка звучить: „Представники П. П. С., „Визволення“, Хлопського Сторонництва і Клюбу Праці, ознайомившись з комунікатом уряду, який може причинитися тільки до викликання хаосу в краю, стверджують, що єдиним виходом з теперішнього положення є негайне уступлення уряду п. Вітоса“. З огляду на те пепесівці не згодилися на зустріч з Вітосом.

Уряд в 9. год. вечера покинув Намісниківську Палату, осідок Ради міністрів, і переїхав до Бельведеру, осідку президента. З Нам. Палати виїхало три самоходи. В першому з них сиділо 6-тьох поліцаїв з наставленими до стрілу крісами; два другі, в яких сиділи міністри, мали спущені заслони.

Пізно вночі марш. Пілсудський в Команді Міста приняв представників преси, перед якими зложив таку заяву:

„Не можу довго говорити, бо відчуваю не лише фізичну, але й моральну втому, коли будучи противником насилля, що доказав я підчас виконування уряду Начальника Держави, по важкій боротьбі з собою я здобувся на пробу сил з мусовими її консеквенціями. Ціле життя боровся я за пошанівок для того, що називають imponderabilia, як: чеснота, відвага і взагалі внутрішні сили людини, а не заходи за власну користь чи свого окруження. Не може бути в державі за багато несправедливости у відношенні до тих, що багато дають своєю працею для инших, не може бути в державі — якщо вона не хоче йти на загибіль — за багато нечесности (nieprawości)“.

Наш переклад заяви марш. Пілсудського дещо за шорсткий стилістично, але і в оригіналі не представляється він гладше, виявляючи його специфічний стиль.

Команда Міста в 1-шій год. вночі (з середи на четвер) вислала за кордон комунікат, в якому стверджує, що з огляду на іменування командантами генералів, що остають під тяжким кримінальним обвинуваченням, війська відмовили послуху владі, що примусило марш. Пілсудського заняти столицю.

В Бельведері крім през. Войцеховського і членів уряду находяться генерали: Розвадовський, Загурський, Андерс, Ст. Галлер, Пашковський, Кеслер і ин.; в окруженні марш. Пілсудського находяться генерали: Дрешер, Бургардт, Кон(ж)минський, Желіговський і багато инших.

* * *

Віденська „Нає фр. Прессе“ з 13. ц. м. присвячує подіям в Польщі передовицю під написом: „Військова революція в Польщі“.

„Саме в хвилі, коли пишеться ці рядки — читаємо там — Европа мабуть одержує нового Муссоліні. Мабуть Польща одержить свою диктатуру такcамо, як Італія, Туреччина, Греція, Еспанія і вкінці також Росія. Світова кріза демократії зазначується новою главою, і так то мстяться страшні помилки політичного й господарського характеру на житті й свободі цілого народу. В тій хвилі Варшава зовсім відрізана; новітнє місто не має ніякого звязку з заковдоном, від 8-мої год. вечера (13. ц. м.) наступила телеграфічна й телефонічна перерва. З тремтячими нервами ловимо нічну тишину і думаємо про людей, що в 12 літ від початку світової війни все ще не осягнули мира, яких все ще супроводжають свари й анархія, що все виступає там, де топчеться законність“.

Після такого вступу віденський чоловий орган апелює до польського патріотизму, вказує на страшні наслідки анархії і взиває обі сторони до порозуміння і до розпруження на цілій лінії.

Закон і його практика.

Назва „український“ і міжнароди зобовязання Польщі.

Прага, 9. травня 1926.

Арт. XXV. рижського договору постановляє: „Договір цей складено українською, російською й польською мовами в трьох оригінальних примірниках. При його інтерпретації всі три тексти вважаються автентичними“ (цитую український текст.)

Арт. VII. цього договору обіймає права національних меншин. Перший уступ цього артикулу в польскім автентичнім тексті звучить:

„Rosja i Ukraina zapewniają osobom narodowości polskiej, znajdującym się w Rosji, Ukrainie i Białorusi, na zasadzie równouprawnienia narodowości, wszystkie prawa, zabezpieczające swobodny rozwój kultury i języka oraz wykonywanie obrządków religijnych. Wzajemnie Polska zapewnia osobom narodowości rosyjskiej, ukraińskiej i białoruskiej, znajdującim się w Polsce wszystkie te prawa“.

Після ратифікації рижський мир став законодатним актом польського сойму. Через те мотивування польських адміністраційних органів, що вживання слова „український“ в статутах товариств „остає в суперечности з польським законодавством, яке не знає ні народности, ні мови української“ (мотивування львівського воєвідства при відкиненню статута „Товариства допомоги селу“) — є невірне, бо рижським договором Польща не тільки признала істнування осіб „української народности“, але й зобовязалася признати тим особам певні права.

Що більше, з огляду на рижський договір польське правительство не має правної підстави покликатися на инші акти польського законодавства (нпр. на закони про права мови), які не знають „ні народности, ні мови української“. Бо міжнародні договори стоять вище від внутрішніх законів. Держава, яка бере на себе міжнародне зобовязання, через те саме зобовязується все своє внутрішнє законодавство уладнати так, щоб вона мала змогу виконати своє міжнароднє зобовязання.

В конкретнім випадку польське правительство, признавши в рижськім договорі факт істнування в межах Польщі „osób narodowości ukraińskiej“, є обовязане в усіх своїх законах і розпорядках уживати на означення українського народу в Польщі слова „український“. Коли Польща в своїх законах і розпорядках цього не робить, то цим нарушує свої зобовязання, взяті на себе в рижськім договорі.

Коротко кажучи, рижський договір обовязує Польщу і як правний акт міжнародного права і — через ратифікацію як акт внутрішнього законодавства. З обох цих титулів вона не має права забороняти вживати слова „український“.

Виходячи зі становища, що рижський договір став через ратифікацію актом внутрішнього законодавства, треба би перейти обовязком в Польщі інстанції адміністраційного процесу.

В обороні рижського договору як акту міжнародного права має право виступити співконтрагент Польщі. В Ризі цим контрагентом була Україна і Росія, опісля на їх місце вступив Союз Соціялістичних Радянських Республик.

Проф. д-р М. Лозинський.

Знамениті ОБІДИ
з 3 накрить по 1·40 зол.
поручає
Компата до снідань і Реставрація
Ф. СКОРОДЕЦКІ, Львів
вул. Кілінського,
(біля віденської каварні).
ПОЗІР! Приймається абонентів, також видається обіди до менажок по знижених цінах. — Добірне пиво лише Львівського Тов. Акц. Броварів. 1723 2—2

Народній Комітет.

Хід нарад і дискусії.

Голова партії д-р Дмитро Левицький проаналізував у свому рефераті теперішнє положення українського народу під Польщею, вказав на внутрішньо-польські відносини та спинився на характеристиці міжнародного положення. Далі підкреслював вагу і потребу організації серед народу, без якої не можна в теперішніх відносинах рахувати ні на поправу відносин ні на реалізацію програми.

На внутрішньому фронті необхідне зближення та створення спільного фронту національних партій.

Для скріплення боротьби необхідний бльок національних меншостей Польщі.

На економічному полі показується потреба створення Економічної Ради, що обєднувалаб і відповідно керувалаб діяльністю наших економічних установ в користь українського народу.

Голова з жалем ствердив що чимала частина нашого громадянства, а передовсім інтелігенції не розуміє чи радше не хоче розуміти ваги політичної організації і від такої відтягається, а це в теперішний момент незвичайно шкідливе.

Звіт з дотеперішньої діяльности зложив заступник головного секретаря партії М. Струтинський. Партія влаштувала 4 віча в справі утраквізації українського середнього шкільництва, 60 віч і кілька довірочних нарад в справі земельної реформи ще в осени. Пізніше влаштовано ще 20 віч у всяких справах як: шкільництво, безробіття, самоврядування, творення польським урядом хрунівської партії Даниловича і політичного положення українського народу під Польщею. Між вічами слід піднести велике манифестаційне віче у Львові з 11. квітня ц. р., на якому реферували голова партії та генеральний секретар, а також жіноче віче у Львові з 14. березня.

Заходами партійної екзекутиви переведено організацію в 26-ти політичних повітах, і в 11-судових округах. В 12-ти повітах пороблено підготування до організації. Екзекутива поробила також перші, вдачні кроки біля створення комітету національних меншостей в Польщі.

Головний секретар В. Целевич давав пояснення до програми. Він зазначив, що програма є максимальною. В ній всі справи поставлені принціпово. Програма формулує наші максимальні і найвищі домагання, а наші домагання в злободенних пекучих справах формулують наші партійні органи при допомозі резолюцій політичного і тактичного характеру. Програма мусить бути непорушна й одна, а ухвалювані партійними зїздами постанови політично-тактичного характеру можуть змінятися відповідно до обставин, але не сміють ніколи попадати в суперечність з основними точками програми.

Перший промовляв в дискусії над звітом і програмою д-р Т. Окуневський з Городенки. Він зазначив, що його не задовольняють деякі точки програми в політичній її частині, бо вони за максимальні. Зокрема не погоджується він з тим, щоби в програмі було зазначене про перехід землі в руки селян без викупу.

Другий з черги промовець п. О. Луцький боронив програми в цілости як в політичних так і в соціяльних її точках.

В пополудневих нарадах промовляли на тему звіту і проекту програми о. д-р Юрик зі Золочева. Він поставився критично до деяких точок програми, що трактують про земельні, соціяльні та релігійні справи.

Д-р Я. Олесницький зі Золочева